

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Предмет: Извештај комисије за избор доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1034/1 од 21. 05. 2025. године изабрани смо за чланове Комисије за писање извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за избор доцента за ужу научну област Италијанистика (предмет Италијански језик) који је објављен у листу „Послови“ бр. 1147 од 04.06.2025. године. Након увида у конкурсни материјал, Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавио један кандидат, **др Маурицио Барби (Maurizio Barbi)**, доцент на Катедри за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Уз пријаву на конкурс, кандидат је приложио биографију, библиографију, оверене фотокопије диплома, извод из матичне књиге рођених, уверење о држављанству, уверење о некажњавању, потписану Изјаву о изворности, фотокопије радова објављених након избора у звање доцента, резултате студентских анкета и осталу релевантну документацију.

1 БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ И РАДНА БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Др Маурицио Барби рођен је 17. јуна 1973. године у Мантови (Италија) и поседује италијанско и српско држављанство. Дипломирао је 2000. године на Одсеку за социологију Факултета политичких наука Универзитета у Болоњи (*Facoltà di Scienze Politiche, Università degli Studi di Bologna*; са просеком 92/110 тј. 8,36/10, смер: друштвено-политичке науке), где је завршио и специјалистичке студије из области Истраживања и анализе тржишта. Мастер студије II степена из области дидактике италијанског језика завршио је 2009. године на Универзитету „Tor Vergata“ у Риму (*Università degli Studi di Roma “Tor Vergata”*, оцена 106/110), чиме је, према Решењу бр. 06-613-1793/3-09 о признавању дипломе од стране Универзитета у Београду, стекао стручни назив мастер филолог (италијаниста). Докторске студије завршио је 2018. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, одбранивши дисертацију на тему „*Neologismi e neosemie nel vocabolario Zingarelli: un confronto sincronico tra la Decima edizione (1970) e la ristampa della Dodicesima edizione (2015)*“ [Неологизми и неосемије у речнику Зингарели: синхронијско поређење Десетог издања (1970.) и Дванаестог, поновљеног издања (2015.)], под менторством др Саше Модерца, чиме је стекао научни степен доктора филолошких наука.

На Катедри за италијанистику Филолошког факултета у Београду др Маурицио Барби ангажован је од 2006. године, најпре као спољни сарадник, потом као страни лектор, а 2016. примљен је у радни однос као лектор за италијански језик.

Наставно искуство кандидат М. Барби континуирано стиче од 2005. године и као предавач у Италијанском институту за културу, на курсевима италијанског језика и културе, као и на припремним курсевима за стицање међународно признатих сертификата *CELI* и *CILS* Универзитета за странце у Перуђи и у Сијени. Осим тога, током 2005-2006. године, у својству изворног говорника, радио је као предавач и тутор за италијански језик у међународној школи „ISB“ (*International School of Belgrade*). Кандидат Барби поседује и сертификат за предаваче италијанског језика као страног, *DITALS* II нивоа, стечен 2006. године на Универзитету за странце у Сијени (*Università per Stranieri di Siena*), а стручно се усавршио и кроз обуку намењену универзитетским наставницима и лекторима за италијански језик у свету, организовану у периоду 2015-2016. од стране Министарства иностраних послова Владе Италије и Универзитета „Ка Фоскари“ из Венеције (*Università Ca' Foscari di Venezia*). Редовно похађа семинаре за стручно усавршавање наставника италијанског као другог или страног језика у организацији Италијанског института за културу, бројних издавача и других: у периоду од 2005. до данас похађао је 40 таквих семинара.

Поред италијанског као матерњег, као и доброг владања српским језиком (стеченог, између осталог, на курсу нивоа В2 на Филолошком факултету у Београду), има активно знање енглеског и француског, а служи се и шпанским језиком.

Уз дидактичко искуство, кандидат М. Барби се опробао и на другим пољима: лекторисао је књигу ауторки Н. Михаљевић и Д. Тодоровић, под насловом *“Evoluzione pericolosa. Studi sul rapporto madre-figlia nella letteratura italiana”*, у издању Филозофског факултета Свеучилишта у Сплиту (2016). Радио је лектуру и коректуру монографије Модерц, С. (2021), *I clitici italiani. Usi, ambiguità, interpretazioni. Volume primo: il sistema dei clitici* [Италијански клитици. Употреба, недоумице, тумачења. Књига прва: систем клитика], и Модерц, С. (2021), *I clitici italiani. Usi, ambiguità, interpretazioni. Volume secondo: i nessi di clitici* [Италијански клитици. Употреба, недоумице, тумачења. Књига друга: групе клитика], у издању Филолошког факултета.

Током рада на докторској тези остварио је сарадњу са лексикографима ангажованим на изради једнојезичног италијанског речника Зингарели (реномираног издавача *Zanichelli*), која се огледа у проналажењу неологизама, неосемија, позајмљеница, калкова и ретродатива лексичке грађе. Захваљујући свом доприносу и сугестијама, издавач је, почевши од Дванаестог издања (*lo Zingarelli 2020*), уврстио његово име међу сараднике у припреми овог речника. Сем тога, кандидатова докторска дисертација ушла је у библиотечки фонд Академије дела Круска (*Accademia della Crusca*) и Универзитета у Фиренци (*Università degli Studi di Firenze*).

Од 2021. године ради као доцент на предметима Савремени италијански језик Г-7 и Г-8. Ангажован је и на следећим предметима: Стручно превођење за италијанисте (МАС), заједно са др Невеном Цековић и др Наташом Јанићијевић; Италијанска лексикографија од 19. века до данас (МАС) и Италијански језик медија (ДАС).

2. БИБЛИОГРАФИЈА

Уз пријаву на конкурс, доц. др Маурицио Барби приложио је Библиографију радова:

2.1. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ ДО ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2021. ГОДИНЕ

- Barbi, M. (2013). *Nascita, sopravvivenza, fine dei neologismi nell'italiano contemporaneo e possibili applicazioni didattiche*. У *Језици и културе у времену и простору II/1* (335-348). Нови Сад: Филозофски факултет.
- Barbi, M. (2013). *Le parole desuete nell'italiano contemporaneo e il loro possibile recupero*. *Филолошки преглед*, XL (1) (205-225).
- Barbi, M. (2014). *La descrizione di una persona attraverso l'uso delle parole desuete*. *Наслеђе* 29 (257-277).
- Barbi, M. (2017). *"L'idioma gentile" di Edmondo De Amicis e le «parole da salvare» del vocabolario Zingarelli: finalità ed elementi in comune*. *Филолошки преглед XLIV* (1) (37-51).
- Moderic, S. & Barbi, M. (2018). *La traduzione italiana di Fahrenheit 451: alcune considerazioni*. У: D. Janjić, V. Fiore & R. Russi (prir.), *La fictio sul palcoscenico della storia* [Фикција на позорници историје]. *Atti dell'VIII Convegno internazionale AIBA. Зборник радова са VIII Међународног конгреса АИБА-е* (101-115). Крагујевац: Филолошко- уметнички факултет.
- Кукић, Т. & Барби, М. (2017). *Карактеристике неостандардног италијанског језика у филму Катерина одлази у град*. *Липар XVIII* (64) (181-190).
- Moderic, S. & Barbi, M. (2017). *Италијански вулгаризам „cazzo” и његово превођење на српски језик*. *Живи језици* 37 (1) (31-58).
- Barbi, M. & Moderic, S. (2018). *L'accoglimento dei forestierismi nella Settima edizione del vocabolario Zingarelli tra divieti ed espedienti lessicografici*. *Филолошки преглед XLV*(2) (45-60).
- Barbi, M. & Moderic, S. (2018). *La voce mafia nelle edizioni dello Zingarelli comprese tra il 1928 e il 2015*. У *Језици и културе у времену и простору VII/2* (483-491). Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине.
- Moderic, S. & Barbi, M. (2019). *Лексичка варијација еквивалентна дијалекталног вулгаризма mortacci у српском преводу Пазолинијевог романа Искусни момци*. *Komunikacija i kultura online* 10 (38-51).

Barbi, M. (2019). Il «prestito interno» nel vocabolario Zingarelli: un confronto tra la Decima edizione e la ristampa 2019 della Dodicesima edizione. *Rivista Italiana di Dialettologia. Lingue, dialetti, società* 43 (255-275).

2.2. РАДОВИ ОБЈАВЉЕНИ НАКОН ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2021. ГОДИНЕ

- Барби, М. (2020). Le neosemie nel vocabolario Zingarelli: un confronto tra la decima edizione del 1970 e la ristampa 2015 della dodicesima edizione [Неосемије у речнику Зингарели: поређење између 10. издања из 1970. и 12., поновљеног издања из 2015] *Studi Italiani di Linguistica Teorica e Applicata* 2 (250-266). [ISSN 0390-6809] (M23)
- Барби, М. (2020). L'anglicismo teenager e il neologismo giovanissimo: un forestierismo e una neosemia a confronto [Англицизам teenager и неологизам giovanissimo: поређење између позајмљенице и неосемије]. У Снежана Гудурић, Биљана Радић-Бојанић, Предраг Мутавцић (прир.), *Језици и културе у времену и простору IX/1* (61-70). Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине. [ISBN 978-86-6065-614-0] (M14)
- Барби, М. (2021). Il limite d'uso "lombardo" nelle edizioni 1922-2021 del vocabolario Zingarelli: un possibile strumento per la didattica dell'italiano regionale [Лексикографска ознака „lombardo“ у издањима 1922-2021 речника Зингарели: потенцијални инструмент за дидактику регионалних варијетета италијанског језика]. *Komunikacija i kultura online* 12 (52-81). [ISSN 2217-4257] (Scopus, Erih Plus: M23)
- Барби, М.; Модерц, С. (2021). La "concorrenza darwiniana": un confronto tra alcuni recenti prestiti registrati nel vocabolario Zingarelli e i loro equivalenti italiani in disuso [„Дарвиновска борба за опстанак“: поређење између неких скоријих позајмљеница забележених у речнику Зингарели и њихови занемарени италијански еквиваленти]. In A. Saržoska (a cura di), *L'italianistica nel terzo millennio: le nuove sfide nelle ricerche linguistiche, letterarie e culturali – 60 Anni di Studi Italiani all'Università „SS. Cirillo e Metodio“ di Skopje* (67-91). Скопље: Филолошки факултет “Блаже Конески”. [ISBN 978-608-234-086-9] (M33)
- Барби, М. (2022). La neosemia della voce “precipitato” nello Zingarelli: un unicum fra i vocabolari dell'uso italiani [Неосемија у одредници precipitato у речнику Зингарели: јединствен пример међу речницима италијанског језика]. У Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић (прир.), *Језици и културе у времену и простору X/2* (43-51). Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине. [ISBN 978-86-6065-718-5] (M14)
- Барби, М. (2022). Il significato estensivo di abbigliamento e il limite d'uso „enologia“ nel vocabolario Zingarelli [Проширено значење лексема abbigliamento и лексикографска ознака „enologia“ у речнику Зингарели]. *Наслеђе* 52 (25-40). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. [ISSN 1820-1768] (M23)
- Барби, М. (2024). Neosemie e “neosemie sui generis” registrate nel vocabolario Zingarelli [Неосемије и „неосемије sui generis“ у речнику Зингарели]. *Annali – sezione romanza* (2024) LXVI, 1 (113-131). Università di Napoli L'Orientale. Napoli: UniorPress. [ISSN 0547-2121] (Часопис првог ранга - Fascia A) (M23)
- Барби, М. (2024). L'atlante dei colori e l'italiano LS: dai cromonimi alla “cromodidattica”, u Lingua, letteratura, storia e cultura italiana. incontri nello spazio reale, virtuale e immaginario [Атлас боја и италијански као страни језик: од хромонима до „хромодидатике“]. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XLIX-3* (79-95). Novi Sad: Filozofski fakultet/Pedagoško društvo Vojvodine. [ISSN 0374-0730] (M51)
- Барби, М. (2024). La voce “demone” nel vocabolario Zingarelli (1922 2023) [Одредница demone у речнику Зингарели (1922-2023)]. У Снежана Гудурић, Јасмина Дражић, Марија Стефановић (прир.), *Језици и културе у времену и простору XI/2* (231-243). Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине. [ISBN 978-86-6065-879-3] (M14)
- Барби, М. (2024). La retrodatazione del sostantivo “risotto” e le voci “orzotto” e “farrotto”: l'eredità nascosta del dialetto [Ретродатирање именице „risotto“ и одреднице „orzotto“ и „farrotto“: прикривено наслеђе дијалеката]. *Наслеђе* 59 (23-40). Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет. [ISSN 1820-1768] (M23)

Барби, М. (2024). Atlas boja u Jedanaestom i Dvanaestom izdanju rečnika Zingarelli: evolucija i karakteristike. У Саша Марјановић (прир.), *Leksikografski susreti (171-184)*. Београд: Филолошки факултет [ISBN 978-86-6153-758-5] (M14)

Радови у штампи:

Барби, М. *L'influenza del Covid-19 sulla lingua italiana: forestierismi e neosemie virali*. In *From Dante to the present day: disease outbreaks, epidemics and pandemics in language, literature and culture*. Сплит: Филозофски факултет.

3. КРАТАК ОПИС ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА НАКОН ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2021. ГОДИНЕ

Др Маурицио Барби се и у протеклом изборном периоду интензивно бавио научно-истраживачким радом, усредсређујући се на област лексикографије, лексикологије и глотодидактике. Као аутор учествовао је на девет међународних научних скупова, извршио је језичку лектуру два тома монографије др Саше Модерца о италијанским клитикама и објавио је самостално и у коауторству једанаест научних радова, који су сажето приказани у наставку.

У раду *Le neosemie nel vocabolario Zingarelli: un confronto tra la decima edizione del 1970 e la ristampa 2015 della dodicesima edizione* [Неосемије у речнику Зингарели: поређење између 10. издања из 1970. и 12., поновљеног издања из 2015.] Барби наводи да међу публикацијама које проучавају неологизме, само мали број радова се бави посебном класом семантичких неологизама, које је Де Мауро дефинисао као „неосемије“. Ова околност је подстакла кандидата да се у предметном раду детаљније ову врсту неологизама, која представља и главну тему кандидатове докторске дисертације. У овом раду Барби описује теоријске оквири истраживања и резултате до којих је дошао поређењем два издања речника Зингарели, десетог (објављеног 1970. године) и дванаестог (поново штампаног 2015. године). Анализа овог корпуса изведеног из поменутих издања омогућила је састављање списка речи која бележе нова значења (неосемије) и њихово проучавање и класификовање у погледу суптилних семантичких промена које су се догађале у италијанском језику током готово пола века и које су забележене у поменутих речницима. Допринос овог рада, као и целокупне докторске дисертације кандидата, огледа се у чињеници да овако детаљно истраживање неосемија није на лексикографском материјалу до сад није спроведено.

Рад *L'anglicismo teenager e il neologismo giovanissimo: un forestierismo e una neosemia a confronto* [Англицизам teenager и неологизам giovanissimo: поређење између позајмљенице и неосемије]. У овом раду кандидат пореди употребу прихваћеног англицизма *teenager* и поимениченог суперлатива придева *giovanissimo*, који у италијанском језику поприма одлике неологизма. Наиме, потоња реч није забележена у наведеном облику и значењу ни у једном од анализираних речника италијанског језика. У предметном раду Барби полази од претпоставке да именица *giovanissimo* представља еквивалент англицизма *teenager*. У излагању аутор образлаже и доказује полазну претпоставку и закључује да употреба речи *giovanissimo* одиста представља неосемију која се уведена као алтернатива енглеској позајмљеници, која је донедавно сматрана нужном позајмљеницом. Рад се заснива на прегледу различитих речника савременог италијанског језика. Обухваћена су и различита издања речника Зингарели, кроз која је праћења реч *teenager*. Присуство и употреба речи *giovanissimo* праћена је и у различитим корпусима италијанског језика и аутор на изводи закључак да се домаћа алтернатива за *teenager*, *giovanissimo*, одиста укоренила у савременом италијанском језику и да наведена употреба суперлатива поимениченог придева представља пример неосемије која заслужује пажњу лингвиста и лексикографа.

Рад *Il limite d'uso "lombardo" nelle edizioni 1922-2021 del vocabolario Zingarelli: un possibile strumento per la didattica dell'italiano regionale* [Лексикографска ознака „lombardo“ у издањима 1922-2021 речника Зингарели: потенцијални инструмент за дидактику регионалних варијетета италијанског језика] анализира речнике савременог италијанског језика, који садрже бројне лексикографске које се у речнику Зингарели називају „домени употребе“. Ове ознаке су неопходне да би се поближе идентификовала и контекстуализовала одредница и њена значења у оквиру речника. Барби, применом компаративног, квантитативног и квалитативног приступа,

анализира домен употребе одреднице „*lombardo*“ у речнику Зингарели; поменуто дело представља, уједно, и корпус на ком је вршено истраживање. Речник савременог италијанског језика Зингарели једини се може похвалити стогодишњом лексикографском традицијом, и у том континууму, који обухвата период од Другог издања (1922) до реиздања Дванаестог издања (2021), у својој анализи Барби је издвојио бројчано скромну, али значајну групу одредница које су означене доменом употребе *lombardo*: неке од одредница су одстрањене у поступцима ревизије лексикографске грађе, друге су пак регистроване тек у новије време. Међу анализираним одредницама уочени случајеви промене домена употребе у наведеном временског раздобљу, односно присуство одређеног броја одредница које се односе на домен исхране и кулинарства. Барби, у закључку студије, разматра оправданост увођења регионализма у наставу италијанског језика као страног и као другог језика на нивоима C1 и C2, циљајући у првом реду на свега на рецептивну језичку вештину. Наиме, ова наставна пракса је и запостављена у оквиру глотодидактике а оправдана је на вишим нивоима усвајања страног језика.

Рад *La “concorrenza darwiniana”: un confronto tra alcuni recenti prestiti registrati nel vocabolario Zingarelli e i loro equivalenti italiani in disuso* [„Дарвиновска борба за опстанак“: поређење између неких скоријих позајмљеница забележених у речнику Зингарели и њихови занемарени италијански еквиваленти] узима као полазиште Ренцијеву (2012) метафоричку дефиницију „дарвинистичке конкуренције“ која наступа између једне или више позајмљеница и њихових италијанских еквивалената и тиче се опстанка једних облика у језику на уштрб других. Барби наводи примере из речника Зингарели и указује на квантитативну разлику између у раду издвојених позајмљеница и њихових италијанских еквивалената, који се у лексикографском контексту сматрају застарелим. У раду Барби укључује и резултате добијене путем претраживача Google, као и италијанских корпуса CoLFIS и PAISÀ, који и у већини случајева потврђују наведену хипотезу и мању заступљеност италијанских еквивалената у језику у односу на анализиране еквиваленте. У посматраном језичком материјалу аутор уочава подударност између представљених примера и Ренцијевих „неодарвинистичких сугестија“, гледишту по којему се замишља борба за опстанак између позајмљенице и еквивалентне италијанске речи. Обе, наиме, носе исто значење и теже да се укорене у језику, који пак прихвата само једну. Овим радом Барби се дотиче дискусије о „неужним позајмљеницама“ и „лукузним позајмљеницама“, којима се, у светлу представљених резултата, додаје нова класа „заменских позајмљеница“, приказана кроз резултате рада.

У раду *La neosemia della voce “precipitato” nello Zingarelli: un unicum fra i vocabolari dell’uso italiani* [Неосемија у одредници *precipitato* у речнику Зингарели: јединствен пример међу речницима италијанског језика] Барби анализира ново, пренесено значење речи *precipitato*. Наведено значење представља семантички неологизам, односно *неосемију*, према дефиницији Де Маура (2006). Барби истиче да се у делу *L’idioma gentile* Едмонда Де Амичиса (1905) налази један од првих примера наведене неосемије, што представља занимљив случај ауторске манипулације семантиком речи. Сходно наведеном, Барби термином *ауторска неосемија* означава семантички неологизам који се може прецизно везати за одређеног аутора, за одређени контекст или за конкретан период. У циљу испитивања порекла и укоренености неосемије *precipitato*, аутор анализира бројне старе и савремене речнике италијанског језика, онлајн корпусе и књижевне изворе до којих је дошао путем сервиса „Google Books“. Закључак рада јесте да неосемија *precipitato* није забележена у консултованим речницима савременог језика, стога су лексикографи речника Зингарели прихватили Барбијев предлог да се одредница лексеме *precipitato* употпуни уоченом неосемијом, те је иста и унесена (почев од издања Зингарелија из 2021. године) као пренесено значење дате лексеме, уз лексикографску ознаку (*fig.*) и значење „исход, последица нечега“.

Рад *Il significato estensivo di abbigliamento e il limite d’uso „enologia“ nel vocabolario Zingarelli* [Проширено значење лексема *abbigliamento* и лексикографска ознака „*enologia*“ у речнику Зингарели]. У овом раду Барби анализира укорененост једног проширеног значења именице *abbigliamento*. Наведено значење се односи на „оно што облаже боцу вина (нпр. етикета, контраетикета, капсула, чеп итд.)“ и оно представља пример семантичке промене која обухвата и италијански и француски језик. Ипак, прва сведочанства из XIX века о наведеном значењу речи *abbigliamento* наводе аутора да овој лексеми припише додатну неосемију *sui generis*, у складу са предлогом Марија (2018). За потребе свог истраживања Барби је анализирао старе речнике

италијанског језика, збирке неологизама и речнике савременог језика. Поред тога, консултовао је и девет издања речника *Dictionnaire de l'Académie Française*. Захваљујући овим истраживањима Барби је идентификовао могуће ауторе проширеног значења лексеме *abbigliamento*, која се, стога, може посматрати као „случај ауторске манипулације семантиком речи“, како ову појаву дефинише Миљорини (1977), а наведено значење је ограничено на стручни језик енологије. Ова констатација наводи Барбија да у раду анализира пораст броја лема које у својим одредницама бележе значења која се односе на домен употребе „енологија“. Истраживање је спроведено у Десетом (1970) и Једанаестом (1983) издању речника Зингарели, заједно са неколико дигиталних верзија Дванаестог издања; обухваћен је интервал од 1997. до 2021. године. Као исход свог истраживања Барби наводи да је ново значење речи *abbigliamento* унесено у речник Зингарели 2021, што сведочи о минуциозности и прецизности Барбијеве анализе.

Рад *Neosemie e "neosemie sui generis" registrate nel vocabolario Zingarelli* [Неосемије и „неосемије sui generis“ у речнику Зингарели] бави се неосемијама и семантичким неологизмима, који су донедавно били запостављени у језичким истраживањима. Барби у излагању приступа испитивању одредница под словом „А“ у неколико репрезентативних збирки неологизама, и утврђује да се неосемије као појам све чешће јављају у лексикографији и у лингвистици. Значајан број аутора дао је значајне доприносе анализи појма неосемије и, уопштено, семантичких промена у лексици. Наведена теоријска поставка подстакла је Барбија да у свом корпусу (*Barbi* 2018), добијеном анализом издања речника Зингарели у временском распону од скоро пола века, издвоји бројне примере неосемија и оне су квантитативно категорисане на основу репрезентативних „домена употребе“ (које је описао Канела 2010). У анализи су уочене неосемије које се односе на домен употребе „колоквијално“; такође, истакнуте су и неосемије у оквиру домена употребе „фигуративно“ и „шире значење“. Барби у наведеној анализи обухвата и неке неосемије *sui generis*, које одговарају значењима у стварној употреби, али су у речнике уврштене релативно недавно. На сигнализацију Барбија, лексикографи речника Зингарели уврстили су у најновије издање тог речника уочене промене у значењу, што представља још једну потврду истанчаном осећају за детаљ који краси научни и лексикографски рад др Барбија.

У раду *L'atlante dei colori e l'italiano LS: dai cromonimi alla "cromodidattica"* [Атлас боја и италијански као страни језик: од хромонима до „хромодидатике“] Барби анализира тему увођења назива боја (хромонима) у настави италијанског као страног језика за ученике на нивоима В и С према Заједничком европском референтном оквиру за живе језике. Констатује да се лексика која се односи на боје обично представља на нивоу А Европског оквира, али она је ограничена на основне и на изведене боје, не узимајући у обзир бројне нијансе присутне у италијанском језику. Барби истиче да би било примерено да се, у оквиру наставних активности, прошире знања о хромонимима у свим фазама образовног пута ученика, будући да лексика боја доприноси симболичком представљању стварности. Барби примењује Крашенов приступу и ослања се, пре свега, на корпус „Атлас боја“ из речника Зингарелија. Наведени атлас проширен је идиоматским изразима везаних за боје, који су такође забележени у речнику Зингарели (издање 2023). Овако образовани секундарни корпус омогућава развој интегрисаних наставних активности везаних за хромониме, чиме се ефикасније преносе језички и културни садржаји. Предметни рад др Барбија има двоструки циљ. Први је да се понуди целовит репертоар хромонима забележених у Зингарелију, референтном речнику савременог италијанског језика. Други циљ јесте да ученици средњег и напредног нивоа унапреде своје познавање италијанског језика и комуникативну компетенцију кроз наставне активности повезане са бојама, које Барби назива *хромодидатиком*.

Др Барби у раду *La voce "demone" nel vocabolario Zingarelli (1922-2023)* [Одредница *demone* у речнику Зингарели (1922-2023)] анализира еволуцију одреднице *demone* у временском распону од 1922. до 2023. године и развој неосемија које се односе на фигуративно значење наведене леме. Истраживање је спроведено на референтном речнику Зингарели (2023), у коме се лема *demone* дефинише и на следећи начин: „(фиг., посебно у множини) страх, тескоба“. Полазећи од такве дефиниције, Барби испитује употребу наведене лексеме у корпусу сачињеном од различитих издања речника Зингарели и у корпусима *CORIS* и *PAISA*, као и у архиви дневног листа „*la Repubblica*“. Циљ истраживања јесте да се утврди период највеће експанзије неосемије леме *demone*. С друге стране, квалитативна анализа коју спроводи Барби обухвата и неке репрезентативне примере употребе ове леме и могући почетак њене употребе у новом значењу.

Барби истиче да је поменути неосемија одсутна како у доступним онлајн речницима италијанског језика, тако и у бројним збиркама неологизама. Барбијево истраживање допринело је уносу наведене неосемије леме *demone* у речник Зингарели (2023), чиме се још једном потврђује заснованост и валидност Барбијевог приступа проучавању италијанске лексике.

Рад *La retrodatazione del sostantivo “risotto” e le voci “orzotto” e “farrotto”: l’eredità nascosta del dialetto* [Ретродатирање именице „risotto“ и одреднице „orzotto“ и „farrotto“: прикривено наслеђе дијалеката] преиспитује почетак употребе именице *risotto*: према корпусу речника који је анализирао Барби, први документ који садржи ову именицу датиран је на 1829. годину. Ова година се поклапа са датумом најстаријег документа, који је наведен у речнику *DELI* (2009). Потврда да предметна реч потиче из XIX усвојена је и у италијанистичкој литератури, али Барби је у оквиру свог истраживања идентификовао извор са именицом *risotto* који је скоро четири деценије старији (1790), а лексикографи речника Зингарели су прихватили као поуздан резултат истраживања др Барбија. Дијалекатско порекло речи *risotto* (у облику *risòtt*) потврђено је и код других писаца, а сама реч води порекло из Ломбардије, односно из подручја миланског. Ипак, како је Барби уочио у свом раду, Албертацијево дело из 1790, објављено у Пијемонту, доводи под знак питања ломбардијско порекло речи *risotto*, које је у литератури једногласно прихваћено и забележено. Уз то, један напуљски извор из још ранијег периода (1773) потврђује постојање и широку распрострањеност јела названог *riso alla milanese*, али не и изведене именице *risotto*. У свом раду Барби, поред ретродатације именице *risotto*, узима њен творбени као основу за извођење других именица, као *orzotto* и *farrotto*, у којима се примећује утицај италијанских дијалеката, слично као у именици *risotto*. Барби је препоручио пажњи лексикографима речника Зингарели и ове две речи и оне су унесене у поменути речник у поновљеним издањима из 2022. и 2024. године овог угледног речника, уз опаску да поред прве, *risotto*, и две потоње речи бележе извесну распрострањеност и ван националних граница Италије.

У раду *Atlas boja u Jedanaestom i Dvanaestom izdanju rečnika Zingarelli: evolucija i karakteristike* Барби констатује да бележење боја и њихових нијанси у речнику представља проблем за лексикографе, али у исто време и изазов. Полазећи од ове констатације, аутор настоји да утврди који је најприкладнији начин да се просечном кориснику речника предочи однос између речничке дефиниције боје и стварног изгледа саме боје; истраживање је спроведено на материјалу италијанског језика. Барби је анализирао шири корпус речника и увидео је да једино речник Зингарели садржи посебан додатак, под називом *Атлас боја*, који садржи графички приказ боја наведених речнику. Циљ Барбијевог истраживања јесте анализа *Атласа боја* у различитим издањима овог речника; коришћен је контрастивни метод јер омогућава посматрање еволуције *Атласа боја*, почев од старијих издања речника Зингарели (у периоду 1983–2024). Резултати истраживања показују нове начине бележења боја у посматраном временском раздобљу од готово четири деценије. Осим тога, у раду су представљени и тоналитети боје који су изостављени у наведеном временском периоду, као и неки хромоними на које је Барби скренуо пажњу лексикографима овог речника, уз могућност да ови буду унесени у каснија издања овог речника.

И овај рад, као и други приказани радови, показују посвећеност др Барбија лексикографским анализама, способност да се служи релевантном литературом и да, поштујући теоријске поставке савремене лексикографије, предложи унапређења и допуне постојећих одредница.

4. УЧЕШЋА НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА 2021. ГОДИНЕ

Кандидат Барби је од избора у звање доцента 2021. године изложио следеће радове на научним скуповима:

Барби, М. (2020). L’anglicismo teenager e il neologismo giovanissimo: un forestierismo e una neosemia a confronto [Англицизам teenager и неологизам giovanissimo: поређење између позајмљенице и неосемије]. Језици и културе у времену и простору IX/1. (стр. 61-70). Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине.

- Barbi, M. (2021). La neosemia della voce “*precipitato*” nello Zingarelli: un unicum fra i vocabolari dell’uso italiani [Неосемија у одредници *precipitato* у речнику Зингарели: јединствен пример међу речницима италијанског језика]. *Језици и културе у времену и простору* X/2 20-21. новембра 2021. Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине.
- Barbi, M. (2021). L’influenza del Covid-19 sulla lingua italiana: forestierismi e neosemie virali. У *From Dante to the present day: disease outbreaks, epidemics and pandemics in language, literature and culture*. 23.-24. септембра 2021. Сплит: Филозофски факултет.
- Barbi, M. (2021). La neosemia “precipitato” nello Zingarelli: un unicum fra i vocabolari dell’uso italiani. *Језици и културе у времену и простору* X. 20.-21. новембра 2021. Нови Сад: Филозофски факултет/Педагошко друштво Војводине.
- Barbi, M. (2022). Neosemie e “neosemie sui generis” registrate nel vocabolario Zingarelli [Неосемије и „неосемије sui generis“ у речнику Зингарели]. CINEO (Congresso Internazionale di neologia in lingue romanze), 1-3 септембра 2022. Genova: Università degli Studi di Genova.
- Barbi, M. (2023). La voce “demone” nel vocabolario Zingarelli (1922-2023) [Одредница demone у речнику Зингарели (1922-2023)]. *Језици и културе у времену и простору* XI/2, 18-19. новембра 2023. Нови Сад: Филозофски факултет.
- Barbi, M. (2023). L’atlante dei colori e l’italiano LS: dai cromonimi alla “cromodidattica”. У *Lingua, letteratura, storia e cultura italiana. incontri nello spazio reale, virtuale e immaginario*, 20-21 мај 2023 [Атлас боја и италијански као страни језик: од хромонима до „хромодидатике“]. Нови Сад: Филолошки факултет.
- Barbi, M. (2024). Атлас боја у Једанаестом и Дванаестом издању речника Зингарели: еволуција и карактеристике. *Лексикографски сусрети*, 27-29. мај 2024. Београд: Филолошки факултет.
- Barbi, M. (2025). Il limite d’uso “cucina” nel vocabolario Zingarelli (1970-2025) e la neosemia del sostantivo “assemblaggio”. *Италијански језик, књижевност, историја и култура. Сусрети у стварном, виртуелном и имагинарном простору*, 30-31. мај 2025. Нови Сад: Филозофски факултет.

5 ЦИТИРАНОСТ

Необјављена докторска дисертација кандидата „Neologismi e neosemie nel vocabolario Zingarelli: un confronto sincronico tra la Decima edizione (1970) e la ristampa della Dodicesima edizione (2015)“, Филолошки факултет, Београд, цитирана је у следећим изворима:

- Zoppetti, A. (2019). I forestierismi nei dizionari: quanti sono e di che tipo, *Treccani, Lingua Italiana*. [Доступно на: http://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/articoli/scritto_e_parlato/forestierismi.html; датум последњег приступа: 5.11.2020]
- Zoppetti, A. (2019). La politica linguistica del fascismo e la guerra ai barbarismi [parte II], *Diciamolo in italiano*. [Доступно на: <https://diciamoloinitaliano.wordpress.com/2019/08/05/la-politica-linguistica-del-fascismo-e-la-guerra-ai-barbarismi-parte-ii/>].
- Zoppetti, A. (2019). „La sostituibilità degli anglicismi con corrispettivi italiani”, *Treccani, Lingua Italiana*. [Доступно на: http://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/speciali/anglicismi2/5_Zoppetti.html; датум последњег приступа: 5.11.2020].
- Lazarević, R. (2020). Neologismi e forestierismi nell’italiano come riflesso dei cambiamenti sociali. *Folia linguistica et litteraria* 30 (125-141). Nikšić: Filološki fakultet.
- Zoppetti, A. (2023). *Lo tsunami degli anglismi*. (14). Firenze: goWare.

6 ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА ПЕДАГОШКОГ РАДА

Кандидат М. Барби већ деветнаест година остварује одличне резултате у раду са студентима на основним студијама. Подстиче студенте на активно учешће у наставном процесу и одржава са њима колегијални и саветодавни контакт. Непрестано осавременује своје курсеве и

одржава редовну комуникацију са студентима. У студентским анкетама његов рад позитивно је вреднован (просечна оцена 4,4).

Од 2021. године ради као доцент на предметима Савремени италијански језик Г-5 и Г-6, Савремени италијански језик Г-7 и Г-8. Такође је ангажован на следећим предметима: Стручно превођење за италијанисте (МАС), заједно са др Невеном Цековић и др Наташом Јанићијевић; Италијанска лексикографија од 19. века до данас (МАС) и Италијански језик медија (ДАС).

7 ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ НАУЧНО-НАСТАВНОГ ПОДМЛАТКА

Др Барби је био члан две комисије за одбрану мастер радова:

1. Јована Ћурчић: „Лингвистичка и стилистичка анализа хрватског и српских превода романа „Барон на дрвету“ Итала Калвина“ (датум одбране: 29. септембар 2020; ментор: др Саша Модерц)
2. Драгана Крунић: „Употреба придева у продукцији студената италијанског као страног језика на средњем нивоу компетенције“ (датум одбране: 30. септембар 2020.; ментор: др Невена Цековић).
3. Члан комисије за одбрану мастер рада «Настава италијанског као страног језика код неалфabetизоване деце (пред)школског узраста» (Нина Ђорђевић). Чланови комисије: Комисија: др Нецена Цековић, др Анријана Малоку, др Маурицио Барби. (13. јун 2024.).

8. ЧЛАНСТВО У КОМИСИЈАМА ЗА ИЗБОРЕ У ЗВАЊЕ

Доц. др Маурицио Барби био је ангажован у комисији за избор у наставничко звање изван своје матичне установе, и то као члан Комисије за припрему извештаја за поновни избор наставника италијанског језика при Војној академији (бр. 56-335 од 04. октобра 2023).

9. СТРУЧНО-ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС

Кандидат Барби сарађује од 2017. године са часописом „*Stagiornale*“, покренутим на Катедри за италијанистику Филолошког факултета у Београду.

Члан је „Друштва за стране језике и књижевности Србије“ од 2018. године.

Учествовао је у организацији XVIII и XIX издања (2018. и 2019. године) манифестације „Недеља италијанског језика у свету“, одржане у сарадњи Филолошког факултета и Италијанског института за културу у Београду.

10. ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Др Барби је рецензирао научне чланке за следеће часописе и тематске зборнике: „Наслеђе“ (2023), „*STIJKK2022*“ (*Savremeni tokovi u izučavanju jezika, književnosti i kulture*) (2022), „*JiKuViP 11*“ (*Језици и културе у времену и простору 11*) (2024).

Обавио је лектуру и коректуру монографије S. Moderc (2021). *I clitici italiani. Usi, ambiguità, interpretazioni. Volume primo: il sistema dei clitici*. [Италијански клитици. Употреба, недоумице, тумачења. Књига прва: систем клитика]. Београд: Филолошки факултет.

Обавио је лектуру и коректуру монографије S. Moderc (2021). *I clitici italiani. Usi, ambiguità, interpretazioni. Volume secondo: i nessi di clitici* [Италијански клитици. Употреба, недоумице, тумачења. Књига друга: групе клитика]. Београд: Филолошки факултет.

Сарађује са часописом „*Stagiornale*“ (Катедре за италијанистику Филолошког факултета), од 2017. године.

Посебно истичемо чињеницу да др Барби, бавећи се темама италијанске лексикографије и објављујући радове на италијанском језику и у италијанским часописима, доприноси бољој видљивости како Универзитета у Београду, тако и италијанистике у Србији.

11. ОСТАЛЕ ВАННАСТАВНЕ И СТРУЧНЕ АКТИВНОСТИ

Др Барби је остварио сарадњу са лексикографима ангажованим на изради једнојезичног италијанског речника Зингарели (реномираног издавача *Zanichelli*). Његов допринос се огледа у проналажењу неологизама, неосемија, позајмљеница, калкова и ретродатирању лексичке грађе. Захваљујући свом доприносу и сугестијама, издавач је, почевши од Дванаестог издања (*lo Zingarelli 2020*), уврстио његово име међу сараднике у припреми овог речника.

12. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Имајући у виду Закон о високом образовању, након прегледа конкурсне пријаве и документације, Комисија констатује да кандидат Маурицио Барби испуњава све формалне услове за избор у звање доцента.

Др Маурицио Барби поседује осамнаестогодишње наставно искуство стечено на Катедри за италијанистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, на којој у својству изворног говорника значајно доприноси квалитету наставе на III и IV години основних студија. Кандидат Барби континуирано развија способност за научно-истраживачки рад објављујући радове у међународним публикацијама и учествујући на скуповима, а остварује и значајну сарадњу са другим установама на пољу дифузије италијанског језика.

На основу изложеног научног доприноса и резултата педагошког рада, дубоко уважавајући кандидату приврженост наставничком позиву, одговорност и посвећеност у раду са студентима, као и професионалност и колегијалност, Комисија са задовољством предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др **Маурицио Барби** буде **поново изабран у звање и на радно место доцента за ужу научну област Италијанистика, предмет Италијански језик.**

Београд, 7. јул 2025.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

1. др Саша Модерц, редовни професор (Председник Комисије)
Универзитет у Београду - Филолошки факултет

2. др Милена Поповић Пизари, доцент (члан Комисије)
Универзитет у Београду - Филолошки факултет

3. др Тијана Кукић, ванредни професор (Члан Комисије)
Филолошко-уметнички факултет Универзитета у Крагујевцу